

Na mladšiu generáciu „obraciam sa“, súc vysokoškolským učiteľom už viac ako štvrtstoročia, čo znamená, že aj oni sa „obracajú“ na mňa (zatiaľ, vidí sa mi, že s dôverou), že spolu diskutujeme, že aj oni diskutujú medzi sebou, že táto diskusia je často nezmieriteľná („na život a na smrť“), a že - *nihil nove sub sole...* Chcem tým povedať, že skôr ako o rozdiely medzi generáciami, aj teraz, tak ako vždy (ako píše Saroyan na začiatku svojej knihy o neumieraní o dvoch druhoch spisovateľov), ide o rozdiel medzi tými, pre ktorých je smrť nevyhnutná a tými, pre ktorých smrť nie je nevyhnutná (čo je iba ďalšia variácia na večnú tému).

Ani mne sa nepáči, že sa dnes (koľký raz už?) pestuje kult mladosti miesto toho, aby sa zjednodušene povedané, pestoval kult kvality. Nikdy som sa so svojimi študentmi nerozprával ako s príslušníkmi generácie, ktorá má (vlastní) budúcnosť, ale ako s partnermi, ktorí majú rôznu budúcnosť (t.j. aj nijakú, lebo budúcnosť bude možno, v niektorých prípadoch, skôr mať ich).

V skutočnosti nejde o kult mladých, ale hlavne pokiaľ ide o hudbu, o špecifický populizmus, ktorý sa začal pestovať už v 80. rokoch, keď vtedajšia mladá generácia nastupovala s heslom „nechceme trpieť ako ste trpeli vy, my chceme mať úspech“, a ktorý (ten populizmus, NB vtedajšími hudobno straníckymi nomenklaturákmi špinavo využívaný) trvá dodnes (to je ten spor medzi tými, ktorí si myslia, že smrť nie je nevyhnutná, etc....). Vnímam to veľmi ostro ako likvidáciu jednej generácie (od Bergera po Bokesa), môžete si to overiť, keď budete listovať v dvojtýždenníku *Hudobný život* za posledných dvadsať rokov, ale aj za posledných desať rokov v (Godárovej) revue *Slovenská hudba* (ktorá slovenskú hudbu ostentatívne ignorovala) a, ak chcete, znovu v mesačníku *Hudobný život* za posledný rok. Je vygumovaná jedna (spomínaná) generácia, mladí sú „rektoskopovaní“ (predošlé slovo je neúmyselné, ale uznajte, že výborný *split of finger...*!), dokonca už študenti tu majú svoje profil(k)y - no o tvorbe spomínanej generácie,

nehovoriac o premiérach (ich) nových skladieb, nenájdete ani slovo.

Za daných okolností, uznáte, Vaša výzva obrátiť sa na mladú generáciu trafila cieľ (staré nezahojené rany), na ktorý ste nemierili, ktorý ste asi ani nepredpokladali, ale ktorý ste práve Vy predpokladať mali. Možno, že práve *toto je téma...* Ťažko mi je „obrátiť sa“ na nejakú mladú generáciu vôbec, radšej by som sa obracal ku konkrétnym (mladým) ľuďom. Napriek tomu pokúsím sa odpovedať.

Na úvod ponúkam Goetheho (v skutočnosti veľmi sebavedomé) konštatovanie, že (on a jeho dielo) stojí na pleciach obrov (minulosti), ktoré aplikované na moju učiteľskú prax znamená, že učiť sa treba na dielach veľkých majstrov minulosti, a pretože mladý človek má sklon k napodobovaniu, svojich súčasníkov má sledovať veľmi ostražito, v žiadnom prípade mu nemajú slúžiť ako vzor, lebo pre nedostatok (historického) odstupu nedokáže odlišiť *kúkol od pšenice...*

Ako motto ponúkam konzervatívny postoj Chestertona, ostentatívne a systematicky odmietajúceho byť *moderným*. Krátka ukážka je z jeho eseji (Spolok sv. Vojtecha, Trnava 1945):

„Už som raz povedal, a to so všetkým možným sebaovládaním, že zo všetkých moderných zjavov najobľudnejší, najmrzkejší, najcitelnejšie páchnuci chorobou, najstrašnejšie predpovedajúci zničenie, najistejšie a neomylné vnuknutý zlými duchmi, najistejšie a najťažšie hroziaci nebeským hnevom, najbližšie k bláznovstvu a k morálnemu chaosu, diabolsky najdivší a najzúfalejší je zvyk počúvať hlasnú hudbu pri jedle v reštaurácii. Je to vlastne ten druh rozptýlenia, ktoré je horšie ako samopaš. Keďže, hoci hovoríme ľahko, že robíme to alebo ono, aby sme sa duševne rozptýlili, predsa ostane ešte i slove pravdivé, že byť rozptýlený značí vlastne byť roztrhnutým. Pôvodné latinské slovo neznamená rozptýlenie, ale znamená byť roztrhnutým na polovice akoby divými koňmi. Pôvodné grécke slovo, ktoré mu

zodpovedá, vyskytuje sa v texte, v ktorom čítame, že judáš sa rozpukol. Keď myslíme naraz len na jednu vec, myslíme najlepšie.“

1 -- Nuž - „v rámci mojej profesie“... Hudba, produkcia hudby (akejkoľvek), predstavuje dnes obrovský (najväčší?) globálny supermarket. Nič tak ľudia nepotrebujú ako hudbu a na ničom sa nedá tak dobre zarobiť ako na nej. Hudba je jediné umenie, ktoré má vlastné TV médium, ktoré ju vysiela stále a všade. Howgh! Zároveň: nikdy nebolo také zaujímavé a vzrušujúce byť skladateľom ako teraz.

2 -- Myslím si to isté ako Konrad Lorenz (povedal to, tuším, v niektorom z tých povestných rozhovorov s Karlom Popperom na ORF), a síce, že mladí ľudia by sa mali venovať pozorovaniu prírody a pestovaniu hudobných náuk (na tejto myšlienke, resp. na týchto dvoch myšlienkach by mohla/mala byť vytvorená koncepcia vyučovania na základnom a strednom všeobecnom školstve).

3 -- Je ich niekoľko, hoci, pravdu povediac, živý vzor je vždy lepší, no kde ich ziať? Odporúčam: Július Vanovič: Osobnosť Václava Černého, Kalligram 1999 a tiež Černého autobiografiu (vydalo vyd. Atlantis v troch zväzkoch).

Jan Zábrana: Celý život, TORST 1992. Ide o denníky z rokov 1948-1984 (od Víťazného februára po „gorbačovku“) básnika, spisovateľa a prekladateľa a v nich o celý život nás všetkých, ktorí sme ho strávili tu v tomto bolševickom väzení, o celú pravdu o ňom.

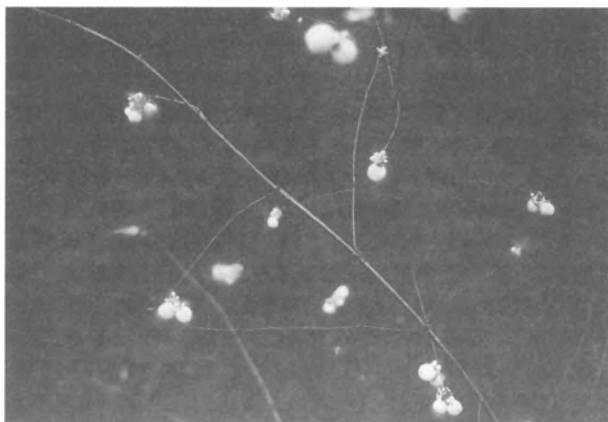
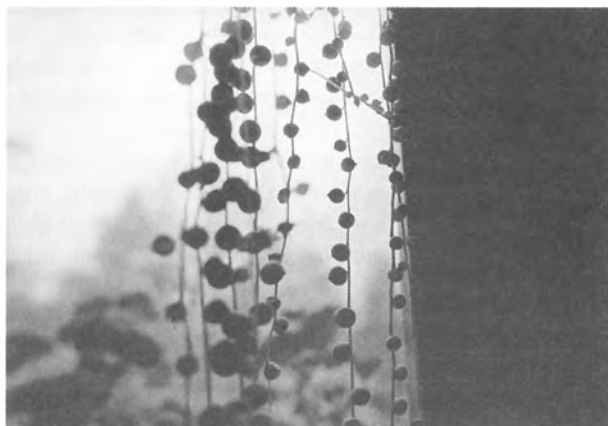
Mojše Samuelovič Kagan: Ľudská činnosť (Pokus o systémovú analýzu), Pravda 1977. Kolumbovo vajce (nielen) estetiky 20. storočia (zrovnateľné napr. s Mendelejevovou tabuľkou alebo darwinovskou vývojovou teóriou).

Emanuel Rádl: Útěcha z filosofie, slávna knižka, ktorú autor dopísal krátko pred svojou smrťou 1942, a ktorá mohla vyjsť až po 2. svetovej vojne. Symbolická rozlúčka z prvou polovicou 20. storočia a štart do druhej. Dnes, na konci storočia, aktuálnejšia než kedykoľvek predtým.

A na záver báseň, a síce Hviezdoslavov Prívet k slovenskej mládeži z príležitosti jej zjazdu v Liptovskom Sv. Mikuláši 1. augusta 1914.

Tento prívet (Tatran 1973, s.373-384) je kádrovým posudkom slovenského národa a slovenskej spoločnosti napísaný básnikom zvoleným zjazdujúcou mládežou za svojho protektora. Hneď na začiatku čítame takéto verše :

Ach, všetka moja moc, ak v skutku moc je,
zbroj moja všetka, ak je ozaj zbroj,
môj poklad, akže je ním, moja priazeň,
ak nosí trebárs črtu milosti;
smev slnečný či hnevu blesk i hrom,
i všetok zápal srdca, jazyka dar
je moja biedna - lýra ! A i tú,
mi verte (úprimnosti holdujem
vždy, všade !), neraz o uhol bych praštil,
skusujúc, jak je neprenikavá,
bez dojmu, vlivu - hlasom na púšti
len volajúcim...

Peter Župník: Korálky / Beads